

Osvícenství

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Osvícenství – věk rozumu

- Počátek v 18. století
- Spíše duchovní hnutí
- Velký vliv na Francouzskou revoluci
- Položilo základy moderní evropské společnosti

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Osvícenství – návrat racionality?

„Filozofovat znamená navrátit rozumu veškerou jeho vážnost ... znamená to svrhnout jeho tradice a autority.“

„Nezletilost, toť neschopnost používat vlastního rozumu bez pomoci druhých... Osměl se používat vlastního rozumu!“

Osvícení – počátek cesty - nikoli samotné světlo
(člověk stojí na začátku tunelu)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Představitelé osvícenců

- Učitelé
- Právníci
- Nižší šlechta
- Obchodníci
- Nižší klérus
- Řemeslníci

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Nepřátelé osvícenců

- Církev – monopol na soukromý, duchovní svět; ovládá vzdělání
- Absolutistický režim – v čele úzká elita, jednotlivec má pouze poslouchat, nízká cena lidského života
- Tradiční stavovské rozvrstvení 18. století – tři stavy – šlechta, církev, třetí stav (zbytek)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Hlavní prostředky komunikace

- Postupné uvolňování cenzury
- Pamflety
- První knihy (náročnější obsah)
- Veřejné přednášky
- Diskuse v klubech, salónech
- Cestování

Další předpoklady

- Osvícenský absolutismus 18. století – potřebuje vzdělané poddané
- Britský vliv – konstitucionalismus, rozdělení moci
- Teorie společenské smlouvy
- Vzdávající význam tzv. inteligence
- Demografický nárůst
- Transfer idejí, lidí a zboží po celé Evropě
- Vytváření evropských impérií v 18. století
- Vědecký pokrok

Osvícenství – zákl. teze a protiteze

- Rozum
- Přítomnost
- Kosmopolitismus
- Evropská civilizace
- Proti církvi, Tradici
- Věda, Optimismus
- Reformy a revoluce s cílem zlepšit stávající stav, neúmyslné zhoršení se v zásadě nepředpokládá
- Cit (Romantismus)
- Minulost
- Nacionalismus
- Barbarský svět
- Tradice je základ současnosti
- Skepse, Cit
- Monarchie, neměnné systémy vládnutí

Význam osvícenství

- Nabourává monopol církve
- Klade důraz na racionalitu – nalézt nejlepší možné řešení je žádoucí
- Preferuje vědecký přístup
- Právní stát (trest za provinění má odpovídat škodě a nebezpečnosti)
- Rozdělení státní moci (výkonná, zákonodárna, soudní)
- Otevírá cestu liberalismu
- V centru zájmu – individuum – s úmyslem poskytnout mu prostor ke svobodnému vývoji, případně k nápravě

Aktuálnost osvícenství

- V reakci na osvícenství vznik konzervatismu, nacionalismu
- Přílišný důraz na racionalitu – kde zůstal cit/emoce?
- Otázka holocaustu, komunismu – počátek i v osvícenství: použitím rozumu (*analýzou a plánováním*) a řádným využitím poskytnutých prostředků (*silou*) lze vše (=společnost) zlepšit k dokonalosti

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

